

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krome, za Nemčijo in druge dežele 4 krome, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5, I. nadst. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravništvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Zopet novi davki!

Naša ljuba Avstrija je srečno dospela v položaj, da je menda ni države pod solncem božjim, ki bi nalagala državljanom toliko bremen, kakor naša monarhija.

V avstro-ogrski državi je zbrana pisana množica najraznovrstnejših narodov. Toda niti eden izmed teh narodov se menda ne počuti dobro v tej narodnostni mešanici, ki jo imenujemo Avstro-Ogrsko. In zakaj ne?

Ker drže razne avstrijske in ogrske vlade vse te narode skupaj samo z železno pestjo, dovoljujoč svobodno dihati samo privilegiranim narodom — Nemcem, Madžarom in Poljakom. Vse druge narode pa se zatira s kruto silo in se jim ne dovoli svobodnega narodnega razvoja, dasi plačujejo krvni in denarni davek prav tako ali pa še v večji meri, kakor Nemci, Madžari in Poljaki.

In kaj je posledica tega? Da ni med temi zatiranimi narodi niti enega poštene in odkritosrčnega človeka, ki bi se navduševal za avstrijsko državno misel.

Naravno bi pač bilo, da bi se v tej mnogojezični državi vodila politika, ki bi stremila za tem, da bi v vseh teh narodih ukoreninila in okrepila prepričanje, da je Avstrija vseh teh številnih narodov enakoljubna mati.

Toda taka pametna in edino uspešna politika je našim državnikom povsem tuja.

Ti državniki pač nalagajo narodom vsa mogoča bremena in obveznosti, ne dajejo jim pa nobenih pravic.

Zato se ni čuditi, ako zapostavljeni narodi postajajo od dne do dne vedno bolj nezadovoljni in ako le mrmraje in s škripajočimi zobmi jemljejo na svoje rame nova bremena, ki jih jim nalagajo na Dunaju in v Pešti.

Pri drugi politiki bi bilo to drugače.

Ako bi imeli avstro-ogrski narodi v svoji državi svoje pravo zavetišče in ognjišče, ako bi se jim dovoljevalo, da bi

se mogli svobodno politično in kulturno izživeti, potem bi tudi raje prenašali bremena, ki bi se jim nalagala.

A tako pač morajo nositi vsa bremena, ne uživajo pa nobenih pravic in svoboščin. Ali se je potem čuditi, ako vedno živeje čutijo verige, v katere so vkovani?

Dajte narodom enakopravnost, dajte jim svobodo, pa ne bodo več s stisnjeno pestjo dajali »cesarju, kar je cesarjevega«!

Toda tudi to, »kar je cesarjevega«, ima svoje meje.

Nihče ne ugovarja pametnemu obdačevanju, saj brez davkov tudi država ne more živeti.

Toda to obdačevanje ne sme presepati gotovih mej, ne sme iti tako daleč, da bi davki potegnili ljudstvu zadnji vinar iz žepa.

To pa se dandanes godi pri nas v Avstriji, in sicer od časa, ko se je naša država po zaslugi ministra zunanjih del grofa Aehrenthala spustila v bosansko pustolovščino.

Avstro-Ogrska je bila od okupacije Bosne l. 1878. v posesti te dežele in nihče ni ugovarjal tej mirni posesti.

L. 1908. pa je nakrat grofu Aehrenthalu prišla v glavo nesrečna misel, da mora Bosno in Hercegovino pretvoriti v pravi pravcati avstrijski provinci ter jih pokloniti cesarju kot jubilejski dar ob šestdesetletnici njegovega vladanja.

Ta Aehrenthalov korak je izzval znano vojno napetost na Balkanu s Srbijo.

Ni sicer prišlo do vojne, a vendar je stvar stala državo okroglo eno milijardo kron.

A kaj je imela država od tega?

Prav ničesar, razen, ako se smatra za državno pridobitev to, da je minister Aehrenthal postal iz barona — grof!

A kdo je moral plačati to milijardo?

Grof Aehrenthal ne, pač pa ubogi davkoplačevalci, predvsem pa najrevnejši med vsemi — kmeti!

Druga posledica priklopitve Bosne in Hercegovine državi je bila, da si je Av-

stro-Ogrska nakopala celo vrsto nevarnih sovražnikov, ki samo preže na to, da bi si ohladili nad njo svojo jezo.

Avstro-Ogrska je zaradi tega prisiljena, da mora biti na vse pripravljena in oborožena od glave do pete.

A to stane denar! A kje ga vzeti?

Kje drugje, kakor zopet pri davkoplačevalcih.

A ta denar, ki ga hoče vlada imeti za nove vojne potrebščine, niso mačkine solze.

V skupnem ministrskem svetu, ki je bil te dni v Pešti, se je sklenilo, zahtevati od poslancev nič manj in nič več, kakor 300 do 400 milijonov več, kakor navadno v vojne namene.

Ali ni to ogromna, naravnost strahovita vsota?

In ves ta denar bo šel za topove, za razno morilno orožje in za bojne ladje.

Ali ni to strašno, ako se uvaža, da sicer država nima nobenega denarja niti za šole, niti za povzdigo kmetijstva?!

Tem novim strahovitim bremenom bi se morali z vso odločnostjo upreti poslanci, ako bi bili zares pravi zastopniki in zagovorniki ljudstva, ki jih je poslalo zastopati svoje koristi na cesarski Dunaj.

Ta dolžnost bi predvsem vezala naše klerikalne poslance, ki vedno in vedno naglašajo, da so jim samo koristi kmetskega ljudstva pred očmi.

Toda zapomni si, slovenski kmet, da bodo poslanci, ki si jih poslal na Dunaj, da bi tamkaj zagovarjali ali zastopali tvoje koristi, prvi, ki bodo z največjim navdušenjem glasovali za novo obremenitev v znesku 400 milijonov!

To pa tebe, slovenski kmet, seveda ne bo prihodnjic čisto nič oviralo, da bi jim znova ne izkazal svojega zaupanja in jih zopet ne poslal na Dunaj, da bodo še nadalje na tako brezvesten način zastopali tvoje koristi!

O slovenski kmet, kdaj se bodeš izpametoval?

Politični pregled.

O ljudskem štetju.

Kakor je znano, se pri nas v Avstriji vrši vsako 10. leto splošno ljudsko štetje. Dosedaj se prebivalci niso šteli po narodnosti, marveč po občevalnem jeziku, to je po jeziku, ki ga posamniki med sabo govorijo. To je bilo določeno zato, da bi se Slovane, ki živijo na tujem med Nemci in morajo vsled tega s svojo okolico nemško občevati, lahko vpisali med Nemce. Tako se je tudi navadno prakticiralo. Med Nemci živéče Slovane se je kratkim potom vpisalo za Nemce. S tem se je seveda na umeten način pomnožilo število Nemcev, število Slovanov pa se je zmanjšalo. Slovani so vedno nasprotovali temu načinu ljudskega štetja po občevalnem in ne po maternem jeziku. Ker se ima letos zopet vršiti splošno ljudsko štetje, je postalo to vprašanje zopet pereče. Zato je to stvar zopet sprožil češki poslanec dr. Kramař, in sicer v seji proračunskega odseka pretekli četrtek. Govoril je obširno o ljudskem štetju ter zahteval z vso odločnostjo od vlade, naj odredi, da se bo pri ljudskem štetju oziralo na materni, ne pa na občevalni jezik, in poskrbi, da se pri štetju ne bo delalo nobeno nasilstvo niti s strani uradnikov, niti s strani privatnih oseb, to je takih, ki imajo uslužbenec druge narodnosti. Nadejati se je, da bodo Slovani končno s to svojo zahtevo zmagali, zlasti ako se uvažuje, da so Slovani v ameriških Združenih državah s slično zahtevo dosegli popoln uspeh.

Lop po Slovanih, kar po vrsti.

Zadnja tri leta so bila v Avstro-Ogrski na dnevnem redu preganjanja Srbov. Ta protisrbska politika v državi je skoro povzročila, kar bo še vsakomur v živem spominu, krvavo vojno s Srbijo. Sedaj kažejo vsa znamenja na to, da se hoče ta politika nadaljevati na severu v Bukovini in v Galiciji proti ondi živéčim Rusom. Zadnje tedne je namreč dala vlada v teh deželah zapreti več ruskih privatnih šol in razpustiti več ruskih prosvetnih društev, češ, da so dobivale gmotno podporo iz Rusije. Ti moj ljubi bog, kakšen greh je to! Čudno je samo to, da je greh, dobivati podpore od sorojakov izven avstrijskih mej samo pri Slovanih. Pri Nemcih to seveda ni greh. Ako bi bil to v očeh naše pravične vlade greh pri Nemcih, potem bi morala zapreti vse nemške šole, vzdrževane po »šulferajnu« in »Gustav Adolfferajnu«, ki notorično dobivata podporo iz Prusije. — O tej stvari je spregovoril v poslanski zbornici tudi češki poslanec dr. Kramař. Pripomnil je to - le: Pred leti je preganjanje Srbov skoro imelo za posledico vojno s Srbijo. Preganjanje Rusov v Bukovini in Galiciji pa lahko povzroči nevarne zapletaje z Rusijo. Pri

tem pa se je bati, da Avstrija z Rusijo ne bo tako lahko češenj zobala, kakor s Srbijo! — Nemara je pravilna ta sodba uglednega češkega poslanca!

Volilna reforma na Hrvatskem.

Hrvatski sabor je sprejel zakonski načrt o volilni reformi v prvem čitanju. Sedaj se vrši o volilni reformi podrobna razprava. Kakor vse kaže, bo volilna reforma v celoti sprejeta z neznatnimi spremembami. Zanimivo na tej volilni reformi je to, da določa, da se za poslance ne smejo voliti vladni uradniki, gimnazijski profesorji in učitelji.

Volitve v bosanski deželni zbor.

Volitve v prvi bosanski deželni zbor so se pričele preteklo sredo. Prve so volile kmetske občine po vsi deželi. Izvoljenih je bilo 7 Hrvatov, 9 Mohamedancev in 18 Srbov.

Rusko - poljski upravni odbor v Petrogradu.

Ta odbor, ki je bil izvoljen na zadnji petrogradski slovanski konferenci, je imel dne 17. maja svojo prvo sejo. V tej komisiji so ti - le ruski člani: Homjakov, Lvov, Maklakov, grof Bobrinski in Krasovskij — in Poljaki: Dmowski, grof Olizar, Straszewicz, Swieżyński in Dymcza. Prva točka posvetovanja je bilo šolsko vprašanje v kraljestvu Poljskem. O tem vprašanju je pred tedni razposlal Dmowski vsem članom komisije obširno gradivo. O uspehu te prve seje še nismo dobili poročila. Od uspehov teh posvetovanj je odvisna udeležba Poljakov na slovanskem kongresu v Sofiji.

Vseslovanski kongres v Sofiji.

Število delegatov na vseslovanskem kongresu v Sofiji, ki se prične 6. julija, znaša 89. Izmed teh delegatov jih odpade 25 na Ruse, 15 na Poljake, 15 na Bolgare, 10 na Čehe, 10 na Srbe, 5 na Hrvate, 5 na Slovence, 2 na Slovake in 2 na Črnogorce. Predsednik shoda bo Čeh dr. Kramař.

Krvavi boji v Albaniji.

(Dopis iz Skoplja.)

Zadnji veliki boji med turško vojsko in upornimi Albanci so se vršili ob klanecu pri Crnojlevu. Upornikom so zapovedovali Isa Boljetinac, Hasan Usein Musa iz Orahovca, Adem Ostrozubski in Mark Doda-Fanda. Zadnji, Mark Doda-Fanda, je katolik, dokaz, da so med uporniki tudi katoliški Albanci, takozvani Miritidi, ki so popolnoma pod avstrijskim vplivom. To dejstvo je važno v toliko, ker kaže na to, da ima res pri albanski vstaji svoje prste vmes — Avstrija.

Ker so bili Albanci preskrbljeni z veliko množino streljiva in so imeli tudi dobro orožje, so bili popolnoma prepriča-

ni, da se Turkom ne bo posrečilo jih potisniti s klanca.

Pri tem so računali tudi na to, da jih turška vojska ne bo mogla obiti in da ji ne bo mogoče jim priti za hrbet.

Čim pa so uvideli, da so se v svojih računih motili in je turška armada 10. t. m. udarila na njihove pozicije ob klanecu s treh strani, to je iz Prizrena, Lipljana in Ferizovića, so se jeli na vrat na nos umikati. Po kratkem, a ljutem boju so Turki zavzeli vrhove Dulje in so postali gospodarji položaja. V tem boju so imeli Albanci velike izgube. Ranjen je bil tudi vrhovni albanski poveljnik, glasoviti Isa Boljetinac. Turki so vjeli 18 vstašev in jih odpeljali v Ferisović. Ko se je zmagonosna vojska vračala v Ferisović, jo je sprejela vojaška godba, pozdravila pa sta jo vrhovni poveljnik Durgut Šefket paša in vojni minister Mahmud Šefket paša.

Komaj so Turki osvojili Crnojlevski klanec, se je razširila vest, da je nastala vstaja v Ljumi. Čuje se, da vodi glasoviti četovodja Ramadan Zaski več tisoč Arnavtov proti Prizrenu in da je že došel do vasi Manastirice. Od tu je pozval Albance v Ljubinj, da se mu pridružijo. Par dni kasneje sta se Ramadanu pridružila Sulejman Batus in Šaban Binjak s 500 ljudmi. Na potu iz Malesije je še 10.000 mož, ki se združijo z Ramadanovo vojsko. Govori se, da se bodo uporniki po kratkih bojih, ki imajo zgolj ta namen, da oslabljujejo turško vojsko, tako dolgo umikali, dokler ne narase njihovo število toliko, da bodo lahko s popolno gotovostjo zmage udarili na Turke ter jih porazili.

V koliko ta vest odgovarja resnici, je težko dognati. Vsekakor pa vse kaže na to, da se bo prava velika borba šele začela.

Čisto gotovo je, da bo treba še mnogo krvi, predno bo zavladal mir v Albaniji. Najbrže bo prelivanje krvi trajalo vse leto, dokler ne bosta vojni operacij preprečila zima in mraz.

Razgled po Slovenskem.

r Baron Schwarz in nemška »Kranjska hranilnica«. Po septembrskih krvoprelitjih leta 1908. je darovalo za uboge žrtve teh dogodkov tudi takratno ljubljansko veteransko društvo 200 kron. Ta človekoljubni čin ljubljanskih veterancev je kranjsko deželno vlado, oziroma deželnega predsednika barona Schwarza tako razjaril, da je veteransko društvo takoj razpustil in zaplenil njegovo premoženje, češ, da je društvo s tem zagrešilo politično demonstracijo. Veteranci so imeli lepo premoženje, če se ne motimo, okrog 30.000 K. To premoženje bi se po društvenih pravilih smelo porabiti samo v podporo onemoglim in potrebnih društvenikov. Razume se samo ob sebi, da se je razpuščeno društvo pritožilo proti temu nazaslišane-

mu nasilstvu. Toda ta pritožba ni nič izdala, ker klerikalni poslanci niso storili na Dunaju svoje dolžnosti in so mirno trpeli, da se je vlada polastila s težkim trudom in od samih revežev nabranega slovenskega denarja. Ministrstvo je pritožbo odbilo ter potrdilo razpust društva in konfiskacijo društvenega denarja. Odredba deželne vlade kranjske je torej postala pravomočna. In kaj je storil sedaj baron Schwarz. Društveno premoženje je bilo naloženo v slovenskem zavodu, v »Mestni hranilnici ljubljanski«. Deželni predsednik baron Schwarz je te dni izdal ukaz, da se ima premoženje takoj dvigniti iz slovenske »Mestne hranilnice ljubljanske« ter naložiti v nemški »Kranjski hranilnici«, to je v tistem zavodu, ki s slovenskim cerkvenim denarjem in z groši slovenskega kmeta vzdržuje vse kranjsko nemštvo, ki gradi na svoje stroške nemškutarjem gledališče v Ljubljani, v tistem zavodu, ki vzdržuje iz svojega žepa protestantsko šolo v Ljubljani in vse nemške šulferajnske šole na Kranjskem. Ali ni to takšen škandal, da kriči do neba? A k vsemu temu naši klerikalci molče, molče pa za to, ker je nemška »Kranjska hranilnica« s 25.000 kronami podkupila škofa Antona Bonaventuro! Sramota!

r **50letnica pesmi »Naprej zastava Slave«.** Dne 16. maja je preteklo 50 let, odkar je slovenski skladatelj Davorin Jenko uglasbil slovensko narodno himno »Naprej zastava Slave«, ki je dandanes postala bojna pesem vsega Slovanstva. Slovensko in slovansko časopije se je spominjalo tega jubileja, mestni občinski svet ljubljanski pa je na predlog podžupana dr. Ivana Tavčarja imenoval skladatelja Davorina Jenka, ki sedaj živi v pokoju v Ljubljani, za ljubljanskega meščana ter s tem zaslužnemu možu podelil čast, ki se daje le redko in izjemoma.

r **Umrl je,** kakor se nam piše iz Savinske doline, gosp. nadučitelj Matej Dečič v Bočni v 63. letu svoje starosti. Rajnik je tu nepretgoma služboval od leta 1879. Niti leto ni, kar je šel v pokoj. — Mož je bil odločno naprednega mišljenja ter vedno naroden. Bodi mu prijazen spomin!

r **Že rogovilijo.** V bivšem Ježovnikovem volinem okraju so že začeli rogoviliti klerikalci. Dr. Vrstovšek že pridno hodi po farovžih ter se priporoča župnikom in kaplanom za kandidata. Ti se bodo seveda vrgli z vso silo v boj za svojega kandidata, dr. Vrstovška, vendar je upati, da zmaga kmečki in ne farovski kandidat.

r **Obsojen sodni svetnik.** V torek se je vršila pred okrajnim sodiščem v Celju kazenska razprava zoper deželnosodnega svetnika in predstojnika okrajnega sodišča v Gornjem gradu, Karla Grebena. Tožilo ga je osem Gornjegrajsčanov radi razžaljenja časti, ker je svetnik Grebena

ob neki priliki izustil besede: »Die Oberburger sind alle ein Gesindel.« Deželnosodni svetnik, dr. Smolej, je obsodil sodnika Grebena na 40 K globe, oziroma 48 ur zapora. — V takega sodnika ljudstvo gotovo ne more imeti zaupanja.

r **Stoletnica ljudske šole.** Na Gomilskem bodo obhajali prihodnjo nedeljo stoletni jubilej tankajšnje ljudske šole.

r **»Slovensko Sokostvo.«** Ustanovni občni zbor »Sokola« v Rajhenburgu vrši se 26. t. m. ob 4. popoldne v prostorih brata Leskovšeka. — V Št. Janžu na Dolnjem ustanovil se je odsek mokronoškega »Sokola«.

r **Ljubljanska kreditna banka.** Ta najstarejši in največji bančni zavod na našem jugu zvišuje te dni svojo delniško glavico od K 3.000.000 na K 5.000.000 z izdajo 5000 komadov novih delnic. Posestniki starih delnic imajo pravico prevzeti na vsake tri stare dve novi delnici in sicer po kurzu 420 K za komad, dočim se prepuštuje ostale delnice novim subskribentom à 445 K za komad. Prijave na nove delnice sprejemajo vsi večji slovenski denarni zavodi, v prvi vrsti seveda centrala v Ljubljani in podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu. (Glej tudi današnji inserat.) Z ozirom na dejstvo, da se obrestujejo delnice pri 6½% ni dividendi lanskega leta skoraj s 6% čistih, priporočamo njih nakup zlasti našim denarnim zavodom, kapitalistom in trgovcem, kar najtopleje. Obenem priporočamo »Ljubljansko kreditno banko« kot prvi, izključno slovenski zavod, k posredovanju vseh denarnih kupcij.

r **Tečaj za pridelovanje krme na Grmu.** Kmetijska šola na Grmu priredi 30. in 31. maja t. l. dvadnevni tečaj za pridelovanje krme z naslednjim sporedom: V ponedeljek, dne 30. maja: Od 2. do 4. popoldne: Setev detelje in trave na njivah za dve- in večletno košnjo. Nakup potrebnega semena. Gnojenje deteljnih mešanice na šolskih njivah in v poskuševališču. — V torek, dne 31. maja: Od 8. do 10. dopoldne: Naprava novih travnikov. Najbolj važne trave. Sestava travniških zmesi. Množina potrebnega semena. Praktično razkazovanje semena in razdelitev vzorcev. Od 2. do 4. popoldne: Priprava zemlje in posetev travnika. Poprava slabih setev. Gnojenje in izboljšanje slabih in starih travnikov. Praktično razkazovanje šolskih travnikov in travniških zmesi v poskuševališču. — Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem s Kranjskega plača ravnateljstvo stroške za pot, in sicer le za železnico do Novega mesta in za hrano po 2 K na dan. — Kdor se želi tečaja udeležiti, ali pa s podporo tečaj obiskati, naj se priglasí do 25. maja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu.

r **Tečaj za gozdne in lovske čuvaje v Radovljici.** Kranjsko-primorsko gozdarsko

društvo bo priredilo v mesecih julij-avgust 1910 v Radovljici šesttedenski tečaj za gozdne in enotedenski tečaj za lovske čuvaje v slovenskem učnem jeziku. V ta tečaj se bodo sprejemali izključno le na Kranjsko pristojni in v prvi vrsti taki prosilci, ki že služijo kot gozdni ali lovski čuvaji. Podelilo so bo obiskovalcem šesttedenskega gozdarskega tečaja 8 podpor po 70 kron in obiskovalcem enotedenskega tečaja za lovske pazništvo 10 podpor po 20 kron. Prošnje, ki se morajo vložiti najpozneje do 20. junija 1910 pri kranjsko-primorskem gozdarskem društvu v Ljubljani, morajo biti lastnoročno pisane od prosilca samega in ima prosilec v njih dokazati: 1.) da je dopolnil 18. leto; 2.) da je dovršil ljudsko šolo in da je več slovenskega jezika v govoru in pisavi; 3.) ima doprinesiti npravnostno-spričevalo; 4.) od gospodarja (pri katerem je vslužben) izdano spričevalo o dosedanji gozdarski ali lovski službi; 5.) zdravniško spričevalo o sposobnosti za službovanje v goratih krajih, poslednje pa velja le za one prosilce, ki dosedaj še niso v gozdarski ali lovski službi; 6.) potrjeno ubožno spričevalo v slučaju, da nameravajo prositi za podporo; 7.) od vseh prosilcev brez izjeme se pa zahteva od c. kr. notarja ali od občinskega urada poverjeni reverz, s katerim se zaveže prosilec, da so bo preživljal za dobo tečaja na lastne stroške. Šesttedenski tečaj za gozdne paznike se prične z 18. julijem 1910 in enotedenski tečaj za lovske paznike z 22. avgustom 1910 v Radovljici.

r **Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju** so darovali: **100 K:** Tržaška posojilnica in hranilnica; **po 50 kron:** Centralna posojilnica v Gorici in Hranilnica in posojilnica v Šmarju; **40 K:** Posojilnica v Radgoni; **po 20 K:** ravnateljstvo zastavljalnice in z njo združene hranilnice: »Gorica«, Posojilnica v Konjicah in Savinjska posojilnica v Žalcu; **po 10 K:** Matija Zamida, ravnatelj deželnih uradov, in Fran Žužek, višji inženir v Ljubljani; **po 5 K:** Juri Detiček, c. kr. notar v Celju, Peter Novak, c. kr. prefekt v p. Kamna gorica, Štefan Podboj, c. kr. profesor, Celovec, Alfonz Vales, c. kr. profesor, Maribor, Hranilnica in posojilnica v Izlakah in neimenovan duhovnik; **3 K:** Mat. Ražun, župnik, Šent Jakob v Rožu; **po 2 K:** Viktor Engelman, Šmartno v Tuhinju, in G. Vidic, Lukovica. — Skupaj **357 kron.** — Darove sprejema blagajnik: **Ivan Luzar, nadrevident južne železnice v pokoju, Dunaj, III., Reiserstr. 29.**

r **Zgoden sad.** Na binkoštno nedeljo je utrgal postajenačelnik Rainer v Rajhenburgu v svojem vinogradu prvo, popolnoma dozorelo jagodo.

r **Velik požar** je divjal v torek popoldne v Hočah pri Mariboru. V listniku Ludovika Rečnika se je igral petletni domači sin z užigalicami. Listje se je užgalo in ta-

koj je bil ves listnik v plamenu. Otrok je zgorel, dva moža sta se pa tako opekla, da so ju morali prepeljati v mariborsko bolnišnico. Požar se je čudovito hitro razširil tudi na druga poslopja. V kratkem času je bilo upepeljenih deset objektov.

Dolenjski novičar.

Jz Krmelja pri Št. Janžu.

d Iz Krmelja. (Premogokopno delavstvo.) Zaspčnost, ki je vladala v Krmelju, predno je pričel izhajati »Slovenski Dom«, posebno še med delavstvom, je bila vse obsodbe vredna. Trezno misleči so se bali, da bo tukaj vsako vspodbujanje, vsako delo brezuspešno. A z veseljem se mora doznati, da je ravno ta časopis dosegel že veliko. Sprva je bila težava, ker delavci so tako slabo plačani, da imajo komaj za najpotrebnejši živež, in si v resnici težko utrgajo za naročbo kakega časopisa. K temu se je pridružila še druga, večja ovira, in sicer preganjanje onih, ki so čitali »Slovenski Dom«, od časa, ko je pričel donášati vesti iz Krmelja. Kdor je bil osumljen, da ga čita ali pa je celo veljal za njegovega sodelovalca, je bil v nevarnosti, da bo moral kar nepričakovano pobrati šila in kopita in iti drugam — s trebihom za kruhom. Slovenci trpimo na pojavu, ki je bil za nas že večkrat osodepoln: ker pri nas ni kapitalistov, posebno ne podjetnih kapitalistov, se naseljujejo na naših tleh le preradi tujei. Kjerkoli je kako večje podjetje, je skoro gotovo v nemških ali judovskih rokah. Tako se tujei med nami bogate z našimi žulji. Žalosten primer je v tem oziru Galicija. Za sramotno nizko plačo delati krvavo, potem pa še vse do zadnjega vinarja pustiti v trgovini juda, to je bila do najnovejšega časa neizogibna usoda tamošnjega delavstva. Še veliko hujše je na Ruskem, kjer imajo docela vse v rokah sami judi. Njim zlasti se ima Rusija zahvaliti za ves nered na političnem in gospodarskem polju; če bi se bila rešila teh pijavk, bi bilo lahko vse drugače. Židovske in nemške pijavke pa se saj tudi pri Slovanih v Avstriji na krvi in imetju, posebno nižjih slojev in kar ni nič manj žalostno, širijo zraven še narodno mlačnost in renegatstvo. Pri večjih podjetjih, ki jih imajo v rokah naši narodni nasprotniki, se rado zgodi, da se vzdigne na slovenski grudi šulferajnska šola, v prvi vrsti za delavstvo in njega predstojništvo. Ako je le mogoče, se pa potem zva- bi še otroke domačinov, da se jih ponem- čuri in jim vsadi mržnjo do materinega jezika. Vendar pa so ljudje že sprevideli sami, kakō neumno je dajati slovenske otroke v nemške šole, ker se tam ne nauče niti nemščine, niti se ne izvežbajo zadostno v materinščini; zato se nam v tem oziru ni preveč bati šulferajnskih šol. Graje vredno pa je, da se povsod pri rudnikih

in deloma tudi v Krmelju pači slovenščina s pokvarjenimi vsakovrstnimi tujkami iz nemščine in da nekateri delavci tako radi klatijo mešanico pol slovenščine, pol nemščine, ali »kuheldajč«. Prav žalosten pojav je v Krmelju tudi brezbriznost delavcev. Dočim si povsod drugod delavci pomagajo in stopajo v trdne zveze delavskih organizacij, se tu za to ne brigajo dosti. Vse spodbude ne pomagajo dosti. Ko je priredila »Narodna delavska organizacija« v Krmelju javen shod, je bilo le malo tako korajžnih knapov, da bi se bili upali udeležiti se ga. Bali so se preveč direktorja, ki mu taki pojavi med delavci seveda nič ne diše. Toda kdor se boji kislih obrazov tako zelo, je velik strahopetec. Opozarjati se mora delavstvo, da se je zanje že mnogo storilo, a vsega se ne more; tudi za te velja: Pomagaj si sam in drugi ti bodo pomagali. Napredovanje, ki ni času primerno, je nazadovanje. Ne zabite torej lepih besed: »Kdor zaničuje, se sam, podlaga je tujčevi peti!«

Novice iz Mokronoga.

d Ne da jim miru ter pokoja našim ljubim klerikalcem naš »Sokol«. Naj stori, kar hoče, jim ni prav: če telovadi, jim ni prav, če ne, bi zopet rekli, da spi. Na vse zadnje pa še trop laži o njem, a vendar še vse to jih ne pomiri. Da se pa umire, jim nekaj svetujemo. Kadar napravi kam kak izlet, prosite boga, da se vlije ploha na nas, da jame treskati in grmeti ter biti strela, ki naj nas vse pokonča. To bo nekaj: nas vsaj več ne bo, a ljudi boste lahko farbali, da je te pregrešne »Sokole« kaznoval sam pravični bog.

d Znak sovraštva do »Sokola« je ta-le dogodek: Na dan praznika sv. Florjana se je udeležila tukajšnja požarna bramba procesije k cerkvi istega imena. Sledeč disciplini, udeležil se je te tudi tajnik društva, ki je tudi »Sokol«. Ko ga je župnik zagledal, ni si mogel kaj, da bi ne izzival. Ker je bila cesta blatna, a je dotični vse eno prav po sokolsko korakal, mu je rekel: »Sokol, pazi, da se ne umažeš!« Ali ni bilo res tako, gospod župnik?

d Tudi telovadnico so odjedli »Sokolu«, misleč: brez telovadnice ne bodo mogli telovaditi, a drugje jo ne bodo dobili, torej bodo morali iti v franže. Pa so se vračunali, zakaj kakor se sliši, že izdeluje brat Deu načrt za lepo novo prostorno telovadnico. To bode zopet tuš za vas, ljubih prijateljčki.

d Ljubezen do bližnjega. Pred dnevi je neki tukajšnji klerikalni kolovodja skazoval vročo klerikalno ljubezen do bližnjega s tem, da je svojega delavca občutno pretepel. Ko se je pa te zabave naveličal, zljubilo se je to nadaljevati njegovim sestri. On pa je pri tem asistiral, da je trpina držal za roki, da se ne bi mogel braniti.

d Volitve v tukajšnji občinski odbor in druge občinske zastope, kakor tudi druge javne zadeve kar kriče, da je nujno potreba političnega društva, a vendar gospod predsednik pripravljalnega odbora nič ne ukrene. Ali bo treba zares radikalno podrezati?

d Obrtni pomočniki se ozirajo premalo na Mokronog. Službo bi dobili: mizarji, čevljarji, kleparji in drugi. Seveda rabimo korenjake, najraje »Sokole«, ki imajo prednost. Vsa pojasnila daje »Zadruga rokodelcev« v Mokronogu, kamor naj se interesentje obračajo.

d Tudi urarski mojster bi bil dobrodošel. V trgu, ki šteje nad 1500 duš, in v petih občinah ni nobenega strokovnjaka. Prejšnji, ki je vsled starosti moral obrt opustiti, je dobro izhajal, da si ni bil niti poseben strokovnjak. Tudi v tem vprašanju se je obrniti na obrtno zadrugo.

d Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Litiji ima dne 26. maja ob 3. popoldne v gostilni »Fortuna« svoj običajni letni občni zbor.

d Razširjenje ljudske šole. Petrazredna ljudska šola v Leskovcu se je razširila v šestrazrednico.

d Iz Tržišča. »Domoljub,« »Hvaloljub,« po domače »Lažiljub« ga pa zares pihne. V njem se neki »Potnik« trudi in upira, da bi povzdignil slavo tržiške Marijine družbe in ponosno oznanja izobraževalno društvo, ki bo baje nastalo. Govori se, da bodo ustanovili tudi »Čuke«. O srečna trojiška fara, kaj te še čaka! V Marijini družbi je (poleg nekaterih dobrih deklet, ki se jim ne more nič očitati) precej zarjevileh devic, ki jih bržkone tudi Marijina družba ne bo spravila gorkih v nebesa. Zanimivo je, ker se ljudem splošno zdi, in je tudi resnica, da je glavna stvar pri Marijini družbi — »fana« —. Tako pridno nosijo kronice skupaj za »fano« in tako teknujejo, katera bo za zastavonošo, da s tem dajo ljudem veliko povoda k smehu. Ravno tako bo glavna stvar: »fana« tudi pri izobraževalnem društvu, ki ga nameravajo ustanoviti. Prvi kolovodja pri tej bedariji pa bo »fana« vseh »fan« — Kobalov Francelj, »Platiščetov France,« sin »Andrejca iz Tolmina«. Njegov oče je predsednik trojiške »rajfajzenovke« (čeravno zna le malo ali pa nič brati in nič pisati), Sin ima torej še veliko prihodnost; postal bo »ta prvi« pri farovski knjižnici, dalje »Oberčuk« in bog vé, kaj še vse. Ta junak je znan kot eden najbolj zabutih kimavcev in podrepnikov (bodi milo rečeno), ki je najbolj izvežban samo v zabavljanju in obrekovanju mirnih lju- di, ki ga puste pri miru kot lanski sneg. Čez »Slovenski Dom« ima veliko govoriti, skrivaj ga pa vendar rad prebere. Kot bodočemu »Oberčuku« mu mimorečeno najbolj ugajajo Marijine družbarice. Še mno-

go bi se dalo od njega povedati, pa rajše molčimo; samo toliko zato, da boste vedeli, da imamo tudi pri nas imenitne ljudi.

d **Tečaja za pridelovanje zelenjave** na kmetijski šoli na Grmu se je udeležilo nad 50 gospodinj in deklet. Predavanje je bilo zelo poučno in praktično. Med lepim številom udeleženk sem pa zaman iskala rojakinj, dasi bi baš njim — da mi oprostite — koristila omenjena predavanja. Gospodarske razmere onkraj Gorjancev so se zasukale pač tako, da bode treba ono neomejeno pozornost, ki se je dozdej posvečala zgolj vinoreji, obrniti kam drugam. In baš umna zelenjadoreja bi lahko donasala Beli Krajini lepe koristi. Čim se prične graditi železnica in čim steče, bi zamogle naše gospodinje dosti zaslužiti z zelenjadorejo, ki je pa dozdej še na prav nizki stopinji tam spodaj. Ako gledaš po vrtovih, vidiš, kako raste »v lepi slogi« na isti gredi grah poleg špinače, fižola, čebule itd. Kolobarjenje je pri nas — pa brez zamere — še precej španska vas. Ne glede na to, da nam donasja zelenjadoreja denarne koristi, morale bi naše gospodinje gledati tudi na to, da bodo tujei, ki bodo v prihodnje posečali našo domovino, odhajali od nas z najugodnejšimi vtiski, kar se doseže med drugim tudi potom dobre in ukusne hrane. Čujejo se pa baš v tem oziru pritožbe. Znano je, da se zamore z zelenjavo prinesiti največ menjave v hrani. In koliko zelenjadnih vrst je še nepoznanih, ki bi dobro uspevale pri nas! Pa tudi zdravo je jesti dosti zelenjave. — Človeško telo naravnost zahteva redilnih soli, ki se nahajajo v največji množini v zelenjavi. Samo paziti je na to, da se omenjene soli ne izlužijo, predno pridejo na mizo, kar se zgodi, ako se pusti zelenjavo predolgo stati v vodi. — Rojakinje, ne zamudite drugič več tako ugodne prilike, ampak skrbite, da bo prihodnjč tudi Bela Krajina častno zastopana pri tako koristnem tečaju, kot je bil zgoraj omenjeni! — Končno si pa dovoljujem omeniti, da ne uvidim razloga, zakaj so se povračali le stroški po železnici, dočim je vendar vožna pot in pešpot težavnejša od železnične. Morda je ravno to vzrok, da se ni nobena Belokranjica napotila k tečaju. Ali se ne bi dalo doseči, da bi se povrnilo takim udeležencem potni stroški vsaj deloma?

Belokranjica.

d **Nesreča na železnici.** V nedeljo 15. t. m. se je pripeljal voz na železniški tir v Radohovi vasi ob $\frac{1}{4}$ 8. uro. Na vozu je sedel sedlar Franc Eržen, njegov 4letni sinček in še dve osebi. Ker tam ni zatvornic in omik, da se ni vlak videl, zgrabil je vlak voz in konja ter vlekel 20 metrov naprej. Oče, sin in konj so poškodovani, voz pa razbit.

d **Požar.** Binkoštni ponedeljek popoldne so v Radohovi vasi sedmim gospodar-

jem zgorele hiše z vsemi gospodarskimi poslopji vred. Domneva se, da je zažgal neki berač iz maščevanja, ker v neki hiši ni dobil kruha.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vidu nad Ljubljano.

g **Umrla** je po dolgi in mučni boleznici v soboto 14. t. m. v deželni bolnici v Ljubljani gospa Marija Cirman, tašča veleuglednega posestnika in mesarja Fr. Cirmana. Komaj dan pozneje, 15. maja, pa je umrla še njena hčerka Ivanka, ki se je zadnji čas tudi nahajala v deželni bolnici. Prepeljali so obe, mater in hčerko, v Št. Vid. Bil je pretresljiv prizor gledati, kako sta nekaj ur kar obe ležali na mrtvaškem odru v domači hiši. Občespoštovani rodbini Cirmanovi naše najsikrenejše sožalje!

g **Kako žive duhovniki** svojemu poklicu, nam kaže dovolj jasno ta-le zgodba: Neki ženin, ki je doma iz šentviške župnije, je jemal v zakon nevesto iz Gamelj pri Šmartnem pod Šmarno goro. Poroka bi se imela vršiti v Šmartnu. Ko sta bila ženin in nevesta že pred cerkvijo, se je izkazalo, da je ženin pozabil na krstni list. Ker je šmartinski župnik zarentačil, da ju nikakor prej ne poroči, dokler ne prinese ženin krstnega lista, in ker ženinu ni kazalo neveste same pustiti pred cerkvenimi vrati, je naprosil nekega šmartinskega rojaka, Iv. Severja, da je vrat na nos tekel v šentviško župnišče po ženinov krstni list. Dolgo časa sta čakala ubogi ženin in nevesta pred cerkvenimi vrati na odrešenje. Potem šele je prisopil ves spehan I. Sever, držal v roki neki papir in hitel pripovedovati: »Oj, ti buzaklunski farji, niso vredni, da jih solnce ob sije. Ne vem, kod se klatijo. Letel sem najprvo v župnišče, potem pa še v kaplanijo, pa nikjer nisem nobenega »hudiča« doma dobil. Vrnil sem se nazaj. V Vižmarjih sem še le srečal kaplana. V sveti jezi sem mu jih nekaj prav gorkih povedal ter mu razodel, po kaj sem prišel. Na to pa kaplan brž iz žepa vzame svinčnik in tale papir, se nasloni na zid neke hiše, napiše tele vrstice ter pravi, naj to dam šmartinskemu župniku, pa bo vse dobro.« In ko je potem Sever izročil papir župniku, ju je res poročil. Uboga zaročena, kako dolgo sta morala čakati. Pozneje smo zvedeli, da isti čas, ko je Sever v Št. Vidu iskal krstni list, ni bilo nobenega obhajila in nobenih drugih cerkvenih obredov. Kje sta torej »prečastita« vendar hodila? In taki slučaj pri nas niso redki. Primerilo se je že, da je zaželel umirajoči zadnjih tolažil svete vere, toda minula je ura in še več, predno se je ljudem posrečilo najti kakega »dušnega pastirja«. Ali zato plačujemo to črno svojat, da išče, kdo vé kod

vsakovrstne zabave, hodi s čukarijo, uganja politiko in seje med ljudstvo prepir in razpor, mesto da bi živela svojemu poklicu? Višje cerkvene oblasti, kje ste?

g **Šolsko vodstvo** je v binkoštnih praznikih priredilo pod patronanco »vzornega« vodje, Miheliča, in predsednika Zabreta, razstavo del obrtne nadaljevalne šole. Te razstave je vpeljal pred več leti bivši g. vodja Žirovnik. Imele so uspeh, od leta do leta se je obrtna šola spopolnjevala. Po zaslugi gg. Žirovnika, Siča, Jakliča in dr. vpeljal se je tudi prostovoljni tečaj, ki je skozi nekaj let krasno uspeval. S ponosom smo zrli na uspehe in že vidimo mlajše mojstre uživati sad svojega dela, do kar jim je gotovo pomagala nesebičnost in ljubezen njih učiteljev. Zadnja razstava pa nam je odkrila rano naše obrtne šole, da nas je zbolelo v dno duše zaostalo delo. Nočemo kritizirati, ker je prežalostno. Kdor si je ogledal razstavo, lahko sodi. Če povemo, da je prostovoljni tečaj že padel za prihodnje šolsko leto, ker nima obiskovalcev (v zadnjem času sta se ga udeleževala dva učenca), povemo vse. Otročja deklamacija Miheličeva nam je pa pokazala, da ni rešitve pod takim vodstvom. Nam to ni prav, škoda za Št. Vid. Znanim šentviškim osrečevalcem je pa prav, saj njihovo delo je poneumnjevanje. Kaj pa na tak napredek naše šole poreče gotovi dvorni svetnik, smo radovedni?

g **Glede stavbišča nove šole v Št. Vidu** še vedno nismo na jasnem. Upanje pa je, da se stvar reši tako, da se davkoplačevalcem ne bo godila krivica, katero so hoteli provzročiti ljudje, ki imajo zavetišče v farovžu. To pa tem ljudem ni všeč, zato oblajajo vsakega, kdor jim ne kima pri njihovem grdem početju. Pri tem delu jim gre posebno na roko po učenem Žitniku varovani »Domoljub«. Tako so zadnjič nagromadili v to cunjo cel kup laži, s katerimi so osebno žalili gosp. Šusteršiča, gostilničarja pri »Slepem Janezu«. Dotičnik jim je poslal ta-le popravek: »1. Ni res, da radi vprašanja nove šole v Št. Vidu lažemo in divjamo naprej, samo da nasprotujemo fajmoštru in županu; res pa je, da nismo zadovoljni s stavbiščem, ne, ker ga priporočata ta dva gospoda, temveč ker je premajhno, predrago, močvirno in ni na pravem mestu. 2. Ni res, da smo radi vprašanja nove šole v Št. Vidu doslej lagali in divjali; res pa je, da smo bili proti slabi kupčiji in smo o tem ljudstvo poučili le z resničnimi in stvarnimi dokazi. 3. Ni res, da je čakala v Dravljah gosp. knezoškofa deputacija, kateri sem jaz načeloval; res pa je, da se je občinski odbor iz Zgornje Šiške udeležil z ozirom na vabilo župnega urada v Št. Vidu škofovega sprejema tako, da ga je pozdravil podobčinski odbor Zgor. Šiške v Šiški pri šoli, podobčinski odbor dravelj-

ski pa v Dravljah pri cerkvi oziroma pokopališču. 4. Ni res, da nas je gosp. knezoškof opozoril, kdaj je čas za avdijence; res pa je, da nam je bil na vprašanje takoj na razpolago, da smo ga opozorili na šolsko vprašanje in da je še končno pripomnil, da tudi v Št. Vidu sprejme avdijence. 5. Ni res, da smo dobili primeren odgovor; res pa je, da nam je gosp. knezoškof obljubil, da bo o stvari poizvedoval, na odgovor pa še čakamo. — Toda ti gospodje poštenjaki so se raje skrili pod Žitnikovo suknjo, kot bi osebno prizadetu popravili krivico. Taki so klerikalci kot zaščitniki krščanske pravičnosti.

g Iz Špitaliča. Dragi mi »Slovenski Dom«! Sprejmi v svoje predale tudi te-le vrstice od nas. Tukaj je bila dne 10. t. m. birma. Prevzvišeni knezoškof Anton Bonaventura nas je prav lepo pohvalil, da smo prav pridni in pobožni, molimo tudi radi, a samo v pohujšanje smo drugim bratom v Kristus. Gospod Bonaventura, malo bi bili povprašali in zvedeli bi bili, kje je pohujšanje, ali pri nas, ali v župnišču. Pohujšanje nam daje naš župnik Anton Mezeg. Ali vé gospod knezoškof, kdo se je upijanil v ponedeljek dne 2. t. m. z osebo drugega spola do nezmožnosti? Ali vé, da sta ta dva poprej izpila nič manj kot 11 litrov vina? Kdo je več v gostilnah kot doma? Kdo je vedno v tožbah s svojimi in drugimi farani? Odgovor: Mezeg. Lep župnik to, kaj ne? Nas vseh faranov je srčna želja in obenem prošnja do gospoda Bonaventure, da bi tega olikanca prestavil v drugo župnijo, a še boljše bi bilo, da bi ga vrgel tja med staro šaro. Ob času birme je hotela iti deputacija mož do škofa s prošnjo, da odstrani tega moža. Žal da je deputacija izostala po nemarnosti »Učakarja«, ki se je izrazil na vprašanje, zakaj ni šel, tako-le: Saj me že sedaj Mezeg ne more videti. Kaj bi bilo pa še je potlej, saj mi še sedaj neče blagosloviti velikonočnih jedil, da jih moram nesti v eno uro oddaljeni Motnik? Za danes zadržati, pa prihodnjic kaj več.

g Iz Moravč nam pišejo: Naš gosp. kaplan je tudi vesel, menda zato, ker dohaja v Moravče že več »Slovenskega Doma«, nego »Domoljuba«. Saj je pa tudi lahko vesel, ker mu ni potreba prav nobene pridige več »studirati«. Kar na to prekvato »liberalno cunjko« se spomni in dosti ima gradiva za celo pridigo. Je pa tudi prav »fletno« gledati tega gospoda, kadar se tako razburjeno jezi in repenči na priznici ter psuje v imenu Gospodovem vse te trdovratneže, ki se kar nočejo spreobrniti in odpovedati pameti. Mi smo mu prav hvaležni za to cerkveno reklamo. »Slovenski Dom« je bil po naši dolini večinoma radi tega razsiren, ker se je v cerkvi loli govorilo o njem. Ljudje so se začeli zanimati, kaj more biti to za »sen-

hudirjev list«, ki ga tako črtijo. Mnogi so si ga naročili in danes so vsi prav zadovoljni z njim, ker jim pove marsikaj zanimivega. Prav dobro se je odrezal g. kaplan takrat, ko je vse bralce »Slovenskega Doma« odvezal obiska cerkve. Sedaj mu priporočamo, da še zajčke malo preplaši iz naše družbe. Naša iskrena želja je, da se družba izčisti popolnoma. Mi potrebujemo samo celih mož! Torej le še zaropotajte, da priteko vsi plašljivci pod vaše krilo. Le na delo, saj vam v to služi ves cerkveni aparat, in če vam ne dostaje dnevnega časa, noč vam je tudi prosta.

g Stoletna starka. Pretekli teden je umrla Ulčarica iz Prikernice pri Moravčah v stotem letu svoje starosti. Do zadnjega dne je opravljala domača dela in je bila vedno čvrsta in vesela.

g Poročil se je gospod Anton Jerman z gospodično Minko Gantarjevo na Brdu. — Želimo obilo sreče!

g Romarji. Pod tem naslovom piše »Slovenski Narod«: Binkoštni ponedeljek so gorenjski dušni pastirji priredili božjo pot na Sveto goro. Vsak je imel tropo backov, ki jih je gnal na Sveto goro, kjer menda gotovo znajo volno striči. Na Jesenicah so morali izstopiti; pri ti priliki so se nekateri razgubili. Pokrepčali so se s pivom, da so mogli nadaljevati to težavno božjo pot. Ko je bilo treba vstopiti v vlak, se je začel velik dirindaj. Pastirji so bili v skrbi, če imajo še vse backe ali ne. Velesovski pastir je začel z rokami tleskati in vpiti »moji skup, moji skup!« Ti neumni kozlički so se tako za njim vdrli, ko bi jim bil vrečo soli ponudil. Enemu se je spodtaknilo, da je telebnil na tla, kakor je bil dolg in širok. — Drug pastir pa je vpil: »Kateri ste moji, primite se za nos, da vas seštejem, če ste vsi!« Eden železniških ulužbencev se brž za nos prime ter pravi: »Gospod, jaz se že držim, le štejte me!« — Backi so se potem za nosove držali in pastir jih je štel. — Tu se vidi, kako duhovniki iz preprostega ljudstva norce brijejo, pa ti zaslepljenci le ne spregledajo.

g Turistovska koč v Kamniški Bistrici se otvori v nedeljo, dne 22. maja ter prevzame njeno oskrbo zopet gospodična Marica Jerajeva, znana že izza lanskega leta kot izborna kuharica. V sezoni je koč preskrbljena z mrzlimi in gorkimi jedili, ob gotovih časih tudi z divjačino, vedno pa z najboljšo pijačo. — Slovensko planinsko društvo je spremenilo to priprosto planinsko koč v pravo komfortno restavracijo ter s tem znatno pripomoglo k tujskemu prometu za Kamnik in turistovski promet Kamniških planin. Kdor se hoče brez truda in za mal denar naučiti pristnega planinskega zraka ter priti v osrčje gorskih velikánov, naj pohiti v divno Bistrico.

Notranjski novičar.

Novice iz Postojne.

n Pevsko društvo »Postojna« priredi, kakor smo že zadnjič poročali, v nedeljo, dne 22. t. m., pešizlet na Unee. Zbirališče je ob 1. uri popoldne pred Vilharjevim spomenikom. Pevci in pevke nastopijo v društvenih čepicah. Tamburaško društvo »Sovič« je obljubilo svoje sodelovanje in se polnoštevilno udeležiti tega izleta. Kakor je videti, bo vsak izletnik imel glasbenega užitka dovolj, poleg tega pa še lahko računamo na vrle tamburaše, da bodo tudi kako okroglo zaigrali onim, ki bi se radi nekoliko zavrteli. Ustavimo se v narodni gostilni g. A. Beleta. Ker imamo ugodno zvezo do Postojne, bo imel vsakdo priliko, da se nazaj pripelje z vlakom iz Rakeka. Vabimo tedaj še enkrat vse, ki ljubijo pošteno zabavo in veselje, da se udeležijo tega izleta.

n Vi, mož, tako je nedavno nagovoril predsednik c. kr. okrajnega šolskega sveta uglednega meščana. Ta mož je v svojem zasebnem življenju posestnik, občinski svetovalec, član mestnega oskrbnitstva in kot tak tudi član jamskega oskrbnitstva, kateremu načeluje isti gospod uradnik. Ta mož je eden izmed onih, ki se za prepoved izvenšolske telovadbe ne briga. Ta mož tudi ni hotel podpisati šolskega naznanila, in ker je samo mož in ne gospod, je prejel od c. kr. okrajnega šolskega sveta poziv, da mora v treh dneh naznanilo podpisati, dočim so drugi njegovi tovariši prejeli enak poziv za podpis v osmih dneh.

n Naši c. kr. cestarji so pravi mučniki. Ne-le, da morajo vzdržavati ceste v najlepšem redu, jih izrabljajo tudi za razne druge, ne c. kr. namene. Tako so morali vrt okrog poslopja c. kr. okrajnega glavarstva na novo urediti, popraviti so morali jamsko cesto, med tem, ko so jo druga leta popravljali uslužbenci jame; celo za prodajalce so jih porabili binkoštni ponedeljek v jami. Prodajali so v jami razglednice, katere je jamska uprava naročila na svoj račun, ter s tem delali konkurenco obrtnikom — davkoplačevalcem.

n Z dvojno mero se je merilo našo izvenšolsko telovadbo obiskajočo mladino. Med tem, ko imajo dečki v šolskih naznanilih v mravnosti red 4, se bleste pri deklicah zopet 5. Zakaj ta razlika, nam ni znano. Pričakovali smo vsaj od učiteljskega zbora, da vstraja pri prvotnih načelih, oziroma ukazih.

n Postojnska jama. Binkoštni ponedeljk je bil obisk jame velikanski. Samo s posebnimi vlaki se je pripeljalo okoli 3800 ljudi, in sicer 1600 iz Ljubljane, 1200 iz Trsta, 600 z Reke, 400 s Kormina, a koliko jih je prišlo še z navadnimi vlaki. — Vsega skupaj je jama obiskalo do 6000 ljudi.

n »Žirovnikov zbor« iz Št. Vida pri Ljubljani priredi v nedeljo, dne 22. maja izlet v Pikel pri Borovnici. Odpelje se iz Ljubljane z vlakom ob 9. uri 45 min. dopoldne. Popoldne ob 5. bo veselica podružnice »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Borovnici v restavraciji gosp. Drašlerja. Pri tej veselici bo prepeval »Žirovnikov zbor«, se bo govorilo in deklamovalo. Vsa prireditelja bo jako zabavna. Kdor hoče zopet enkrat slišati naše lepe narodne pesmi, naj se je torej udeleži! Na zdar!

n Borovniški »Čuki« na robu propada! Pišejo nam: Danes bodemo pa zopet malo spregovorili o borovniških »Čukih«, če jih sploh še smemo imenovati »Čuke«. Rado vedni smo, če se bosta še sploh katerikoli rabila drog in bradlja na dvorišču osamelega »Doma«. Sicer pa to ni nič čudnega, saj so skoro prisiljeni naši »Čuki«, da zapuste svoj ljubi telovadni odsek. Kdo pač jim hoče načelovati? Saj načelnik sam ni toliko zmožen telovadbe, da bi naredil najbolj priprosto vajo. Kako naj potem načeluje drugim? Pač pa so naši »Čuki« bolj vneti za razne prepovedane igre ali celo za tepeže. Sedaj šele lahko razvidi naša fara, da so »Čuki« res ponočne ptice. To se je pokazalo nekega večera, ko so kot tolovaji z velikim hrupom skakali po vasi. Toda žalibog, sreča jih je popolnoma zapustila. Smeje se so drugi dan ljudje po cesti pobirali njih klobuke in se norčevali iz njih klavernega poguma. Sicer jih pa borovniško orožništvo prav dobro obiskuje po njihovih stanovanjih in menimo, da se nam v kratkem posreči poizvedeti mnogo zanimivosti o gotovi čukovski aferi.

n Suhorje pri Košani. Neki dopisnik je v »Domoljubu«, šte. 17, napisal tole notico: »Iz Suhorja. Tukaj je napredna stranka še tako močna, da je utrgala debelo vrv, katero je več let vkup vozljala iz navadnega liberalnega gradiva, marveč iz laži in otrobov. S to vrvjo so namreč vlekli vsi naprednjaki že nad petdeset let staro šolo, ki leži ob cerkvi, da bi jo za celih pet minut daleč od cerkve proti vasi potegnili. Pa ni šlo; sedaj so zopet začeli tožiti proti novemu stavbnemu odboru, ker ni nobenega naprednjaka v njem, češ, da so ti nezaupljivi pri popravilu šole in so vložili tožbo na občinski odbor. Toda vsi tisti, ki tožijo, imajo v svojih malih očesih velika bruna, ki jih pa žalibog ne vidijo, drugod, pa povsod vidijo pezdir. Ko bi se nam ne smilili, bi s prstom nanje pokazali. Pa za enkrat naj bo! Če pa bodo taki ljudje še obrestni iskali, jih bodo našli, pa tako, da jih ne bodo veseli!« — Ker je pa ta »Domoljubova« notica dosti pomanjkljiva, bi bilo umestno, da nam dopisnik v prihodnji številki »Domoljuba« pojasni tole: 1.) Iz kakšnih laži in otrobov je spletena omenjena debela vrv? 2.) Zakaj so tisti liberalni naprednjaki vlekli s to vrvjo, da bi se zidala nova šola v vasi, in

ne popravljala nad 50 let stara, ki je pet minut od vasi pri cerkvi? 3.) Zakaj se je ta debela vrv utrgala? 4.) Zakaj ni nobenega naprednjaka v stavbnem odboru? 5.) Zakaj in proti komu so vložili pritožbo na občinski odbor? 6.) Kakšna bruna imajo ti tožniki v svojih očeh? Vdopisu ste navedli sama suha dejstva, a vzrokov niste navedli. Upamo, da nam postrežete tudi z vzroki. Z vašim žuganjem s prstom in gotovimi obrestmi pa lahko takoj nastopite!

n V Št. Petru na Krasu so čutili dne 17. maja zvečer ob 8. precej močan potres, ki je trajal tri sekunde.

n Umrl je v Dolenjem Logatcu nenadoma g. Gustav Mulley, sin ondotnega poštarja.

n Zavedni narodni kmetje. V vasi Ledine pri Idriji je bil v nedeljo ustanovni občni zbor Ciril-Methodove podružnice. — Pristopilo je takoj 120 članov, samih kmetov! Živeli vrli možje, ki ste tako zavzeti za slovenske otroke ob meji!

Ameriške novice.

a Iz Clevelanda. Zadnja leta je mnogo judovskih trgovcev v naši clevelandski naselbini moralo zapreti vrata, ker so se Slovenci toliko spametovali, da ne kupujejo svojih potrebščin pri teh umazanih, pač pa se poslužujejo edino slovenskih trgovin. Tako je moral Žid za Židom pobrati šila in kopita ter oditi iz slovenske naselbine. Nekaj jih je pa še ostalo, in ti životarijo slabo življenje: živijo jih še tisti nezavedni Slovenci, ki še vedno obiskujejo judovske trgovine, dasi imajo pri slovenskih trgovinah vse, kar poželijo. — Nekateri seveda pravijo, pri Židih se dobi ceneje, toda pri tem ne pomisli, da dobijo staro, preležano blago, ki se jim spridi v nekaj tednih. Pa toliko tudi ne bi zamerili Židom, ako bi le-ti, ki se izključno žive od slovenskih prebivalcev, vsaj nekoliko podpirali Slovence na ta ali oni način. Ne! Vse svoje potrebščine kupujejo od svojih bratcev — in slovenski trgovec še ni nikdar utaknil centa v žep od kakega Žida. Rojaki, k Slovincem, le potem bo rastle slovenska zavest in razcvitala se bo slovenska trgovina.

a Ljudsko štetje v Ameriki. Dne 15. aprila se je pričel uradni popis prebivalstva Združ. držav. Za popis so imenovani popisovalci ali enumeratorji, ki nosijo znak z napisom »United States Census, 1910.« Med enumeratorji v Jolietu je tudi Slovenec gosp. Frank L. Knez. Vsak hišni gospodar, trgovec, tovarnar itd. dobi te dni veliko polo papirja, na kateri so natisnjena razna vprašanja glede števila članov v družini ali gospodarstvu ozir. gospodinjstvu, ali glede števila zaposlencev v delavnici, tovarni ali prodajalni. Ameriški slovenski listi prijavljajo ob tej priliki ta - le oklic: »Vsak Slovenec naj na

vprašanje o narodnosti in materinskem jeziku odgovori edinole »Slovenian«, kar znači: Slovenec sem, slovenske narodnosti in slovenski je moj materni jezik. Besedica »Austrian« naj vam pri tem niti na misel ne pride, nikar še, da bi jo kdo izpregovoril: kajti potem bi bil vštet med avstrijske Nemce — in to bi bila največja sramota za vsakega Slovenca, da bi s svojo osebo pomnožil število tistega naroda, ki tako kruto zatira naše brate in sestre v stari domovini. Vsakdo pazi in glej, da bo s svojo osebo in vsemi svojci obojega spola pomnožil število Slovencev v Ameriki, tako da se bomo lahko postavili pred Stricem Samom s svojim številom. Čim več nas naštejejo pri tem uradnem popisu prebivalstva, v tem lepši luči bo videti naša slovenska zavednost, naša slovenska čast. Zatorej pozor! Vsakdo naj po svoje pripomore, da se vsak Slovenec in vsaka Slovenka vsepovsod po Združenih državah o tej prelepi in prevažni priliki izkaže cellega moža oziroma celo ženo svojega slovenskega rodu. »Biti slovenske krvi, bodi Slovenceu ponos« — vsepovsod in vsikdar!«

Zgodovina Halleyevega kometa.

Prorokovanja nevednih ljudi, da bo Halejeva repatica 19. maja t. l. trčila ob zemljo in jo razdrobila na drobne kosce, se niso uresničila, kakor smo se sami prepričali, zakaj, ako bi bil res 19. t. m. konec sveta, potem bi tudi mi danes ne bili več med živimi.

Preteča nevarnost je torej šla mimo nas, ne da bi nas bila kaj oškodovala.

Ker se je o tej repatici že toliko pisalo in govorilo, ne bo odveč, ako tu navedemo nekatere podrobnosti, ki jih vé povedati zgodovina o kometu, ki ga bomo imeli priliko te dni občudovati na nočnem nebu.

Zgodovina Halejevega kometa obsega že 25 stoletij, a repatica se je pojavljala vedno takrat, kadar so se na zemlji dogravali važni dogodki in velike nesreče. To vse pa je bil seveda zgolj slučaj.

Danes vemo, da je ta repatica sijala na nebu, ko je bil razdejan Jeruzalem, ko so Huni vdrli v Evropo in ko so Turki osvojili Balkanski polotok.

Nema priča prošlosti je ta repatica videla rojstvo in smrt različnih narodov in držav.

Ona je blestelela na nebu v času, ko je bil Babilon, ta biser jutrovih dežel, na vrhuncu svoje moči in slave. Neštetokrat se je že spremenil obraz Evrope, a ta večni potnik še vedno nadaljuje svojo brezkončno pot in se zopet od časa do časa pojavlja na našem nebu, sedaj zopet skromen in jedva vidljiv, povzročajoč sedaj grozo, sedaj občudovanje.

Na to izginja izpred oči zemeljskih stanovalecev in obkroži zvezde Merkurja, Venero, Marsa, Jupitra, Saturna, Urana in Neptuma, dokler se ne oddalji iz solnčnega sestava za več kakor pet milijard kilometrov.

V zadnjih 2500 letih je svojo pot napravil 33krat.

Prvi njegov pojav, o katerem nam pripoveduje zgodovina, pada v drugo leto vladanja kitajskega cesarja Ting-Vanga, to je l. 407. pred Kristusovim rojstvom. Kitajska je bila takrat na vrhuncu izobrazbe in prosvete. Kitajski zvezdoslovci so opazili repatico in ji posvetili svojo pozornost. Dva veka pozneje l. 240. pred Kristusovim rojst. so bili zopet Kitajci, ki so zazrli Halejev komet na nebu in zabeležili njegovo pojavo v povestnici. Takrat je repatica 16 dni bleščala na zapadnem nebesnem oboku prav tako, kakor danes.

Ko so Rimljani pričeli prvo vojno s Kartaginci v Afriki, je bil Halejev komet priča krvavih bojov.

Leta 87. pred Kristom se je repatica zopet pojavila prav v času, ko je v Rimu divjala krvava državljanska vojna med konzuloma Marijem in Sulo. Na to se je repatica prikazala na nebu 12 let pred in 66 let po Kristovem rojstvu.

Takrat je že napočila zora krščanstva.

Apostel Peter, stopajoč na morišče, je mogel opazovati zvezdo z dolgim repom, ki je sijala na obzorju. Štiri leta kasneje je bil razdejan Jeruzalem, cesar Neron pa je v Rimu moril kristjane. Na to se je komet pojavil še l. 141., 218. in 373., ob času splošnega preseljevanja narodov.

Ko se je leta 451. vrnil v bližino naše zemlje, so Huni pod svojim kraljem Atilom morili in ropali na južnem Francoskem.

Leta 1066. je bila repatica zvezda vodnica Viljemu Osvajalecu, ko je s svojimi Normani naskočili Angleško. Na to se komet ni vrnil v bližino zemlje 79 let.

Kasneje so repatico videli leta 1222., 1301., 1378. in 1456. To leto je bilo za Evropo eno izmed najusodepolnejših.

Vsa Evropa je bila v krvi in požaru.

Tri leta pred prihodom kometa so Turki osvojili Carigrad in sultan Mohamed II. je že sanjal o tem, kako bo uničil krščanstvo.

V tem kritičnem času je zasijal Halejev komet na nebu, vplivajoč strahovito na ljudi s svojo fantastično veličino. Ljudje so zrlj v njem izraz jeze Gospodove.

V tem strašnem času je pozval papež Kalist III. vse vernike, naj molijo k bogu za rešitev svojih duš. Takrat je nastala navada molitve »Češčena si Marija«, ki se je označevala z zvonjenjem opoldne.

Leta 1607. so repatico motrili znameniti zvezdoslovci Galilei in Kepler. Leta 1682. se je zopet pojavila, a opazil jo je angleški zvezdoslovec Hale. Ta je prvi izra-

čunal, da se ta komet vrača približno vsakih 75 let v bližino naše zemlje. Po tem učenjaku je tudi dobila ta repatica ime »Halejev komet«.

Hale je tudi prorokoval, da se bo repatica zopet pojavila leta 1758. do 59. Hale ni doživel, da bi se bilo njegovo napovedovanje uresničilo. Ko se je komet l. 1759. točno po njegovem računu pojavil, je bil on že zdavna mrtev.

Na to se je Halejeva repatica pojavila leta 1835. in že takrat so zvezdoslovci izračunali, da se bo zopet vrnila leta 1910., to je letos.

Da se v svojih računih niso motili, dokazuje nam dejstvo, da se je repatica pojavila točno, kakor je bilo izračunano.

Končno pripominjamo, da se premiče repatica s hitrostjo 170tisoč kilometrov v eni uri.

V seji, dne 31. januarja je v imenu naprednih poslancev predlagal g. E. Gangl, naj se odpravijo poslanske dijete, ki znašajo vsako leto najmanj 50.000 K. In kaj je voditelj klerikalne stranke dr. Šusteršič na to rekel? — Da ni za odpravo dijet, zakaj brez dijet bi ne bilo prida poslancev, ne prida deželnih odbornikov in ne prida deželnega glavarja. — Volilec, sedaj pa sodi sam, kateri poslanci so boljši ljudski zastopniki, klerikalni ali napredni? — Napredni poslanci hočejo ljudstvo zastopati in tako davkoplačevalcem na leto najmanj 50.000 kron prihraniti, klerikalni poslanci pa ljudstvo zastopajo samo za dobre mastne plače.

LISTEK.

Nezvesti mlinar.

»Jutri bo pa nedelja, in zelo me mika jutri popoldne v mesto,« je dejal mladi, veseli mlinar svoji ženi, ki mu je pomagala presipati proso. Bila sta še oba čvrsta, mlinarica je že postajala nekoliko debeljšna, predpasnik se je kaj tesno ovijal njenega polnega telesa, in v lica je bila mehka in obla. Zato je bil mlinar skoro mlajši od nje navidez, krepke in zdrave postave, zarjavelega obraza in veselih oči.

»Groga, ki je bil dopoldne v mestu, je pravil, da so prišli komedijontarji, zraven Živinskega trga so razpeli svoj šotor, in jutri bo tam velika komedija,« je nadaljeval mlinar.

»Ti, jaz bom pa šla s teboj. Kar pojdiva, saj morava ves teden težko delati.«

»Veš, po vrvi bodo hodili, so jo že napeljali, kar med hišami visoko v zraku, po železnih drogovih se bodo zverali in skakali čez konja. Strašno bo lepo!«

»To bo pa res treba pogledati,« je pritrdila mlinarica. »Jaz sem že nekoč videla takšnega komedijontarja. Po rokah je hodil in se zvijal kot kača, in nazadnje je požiral nože in železne krogle.«

»Da zares pojdeva, le hitro se danes zavrti!« Mlinar je važno pokimal z glavo. Ko sta se z ženo še pomenila to in ono, je mlinarica odšla. Najprej na njivo, potem kuhat in vse pripraviti za jutrišnji dan. Zelo zadovoljna je bila v obraz, in tudi mlinar je bil ves razburjen in radoveden na stvari, ki jih bo videl; ves je bil nemiren in je pozabil vsuti proso v stope.

Z veliko nestrpnostjo in težavo je pričakoval, da mine sobota. Hodil je po mlinu in požvižgaval, in ko je prišla noč, ni imel niti za svojo ženo lepe besede, temveč je že v naprej mislil, kako čudovito se bo sprehajala po železnih vrveh mlada komedijontarica.

* * *

In ponoči — premislite si — se mu je sanjalo — da plava po zraku. Letel je z gore in priletel na vrh cerkve, vprav na petelina, in takrat je spoznal, da je nag. In dva vrabca sta priletela k njemu, da bi se z njim pogovarjala, in njemu se je zadelo, da je tudi vrabec. In ko se je zbudil, ga je bilo sram, da je pod odejo zardeval in je z nejevoljo sunil svojo ženo:

»Zakaj pa nisi včeraj skuhala kaše za kosilo?«

»Kaj se ti pa sanja?« In žena se je obrnila, v sanjah vzdihnila, in nato sta oba vstala, zakaj delalo se je jutro, in zarja je trkala na rdeče okno zlatega obzorja.

Vstala sta in ko sta opravila to in ono, sta namerila svoje korake v mesto.

In še pri maši, ko se je duhovnik pobožno priklanjal pred oltarjem, se je zdelo mlademu mlinarju, da pleše komedijantka po vrvi.

Tako se je zgodilo, da sta oba, mlinar in mlinarica, takoj po svetem opravilu, odhitela na Živinski trg, kjer se je razpenjal umazan šotor.

Predstava se je začela šele ob treh, ampak bila je že takšna, da je mlinar gledal hudo kakor Turek, in da je mlinarica skoprnela od strahu. Premislite si!

Stopila sta na prostor mlad deček in kosmat in grd možakar, ki je prinesel seboj polno naročje svetlih nožev. Deček se je postavil k steni in možakar ga je začel obmetavati z noži. Vsega je ovil z ostrinami: Okoli glave in okoli prsi in okoli rok je bil zapičen nož pri nožu, in mlinarica se je križala v skrbeh in strahu, da se ne bi nož zasadil fantičku v usta.

A potem — kaj se je vse videlo!

Prišla je mlada in lepa ženska. A bila je že takšna, da je mlinar odprl celo usta, da bi bolje videl. Jezdila je konja, in tako prožne in gibčne so bile njene kretnje, da

se je mladi mlinar v trenutku zagledal vanjo. Na eni nogi je stala na konju, ki je bliskoma dirjal naokoli, skakal skozi obroč in delal vratolomne skoke. In potem, ko je konj zletel iz komedije, se je vrtela po nekakšnem obroču, in mlinar ni mogel obrniti oči od nje. Tako okrogli in polni so bili njeni udje, in lica vsa rožna in prelepa. Dve kiti črnih las sta se ji vili na temenu, močne, oble prsi sta se ji tresli nizko pod vratom, in mlinar, ki je bil še mlad korenjak, je požiral sline.

Začel je migati in kimati z glavo lepi komedijontarici, tolkel je z rokami, kakor je videl druge in vpil:

»Krava, krava!«

Namreč — bralec, mislim, me že razumejo, mlinar je slišal kričati »bravo« in je to neznanko premenil v kravo.

»Hops, dekle, dobro si napravila!«

Gledalci okoli pa so le kričali »krava«, in to se je nazadnje mlinarju zazdelo zamalo.

»Zakaj je krava?« je sunil in butnil svojega sosedu. Začela sta se grdo gledati, in ker je sosed, ki je imel črne, žuljave roke, še vedno klical kravo, ga je mlinar sunil v rebra, in dobil zato črno buško na čelo, da mu je glava otekla in je nosil vse popoldne rog s seboj.

(Konec prih.)

Izdajatelj in urednik Rasto Pustoslemšek.

Listnica uredništva.

„Lepi, a ne debeli gospici“ na Vrhniki. Omikani in dostojni ljudje ne pišejo anonimnih pism. Ali se Vi „lepa in ne debela gospica“ ne prištevate med te? Sicer pa se nam na strahopetna anonimna pisma ne zdi vredno odgovarjati!

G. Jos. Nagodetu, župniku pri Sy. Joštu nad Vrhniko. Proučite tiskovni zakon in naučite se delati popravke, ki odgovarjajo predpisom tiskovnega zakona. Ko se boste to naučili, potem še le pošiljajte popravke!

Dotičnik v Loškem potoku, ki ve kake podrobnosti o aferi ondotnega „Kmetijskega društva“ radi naročila neklih kmetijskih strojev, se naj takoj pismeno zglašuje uredništvu našega lista.

Čitatelje in naročnike našega lista prosimo, da se v vseh zadevah, kjer žele nasvetov in poduka, obračajo na uredništvo »Slovenskega Doma«, ki odpre poseben predal za vprašanja in odgovore.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 14. maja 1910.

Gradec: 29, 21, 2, 35, 30.

Dunaj: 36, 48, 5, 76, 6.

Dvignjene v sredo, dne 18. maja 1910.

Brno: 53, 16, 67, 72, 85.

Med 50 recepti

boš gotovo našla marsikatero, po katerih bodo Pekatete tebi in tvojcem izborna dišale. Naroči si kuharsko knjigo pri Prvi kranjski tovarni testenin v Il. Bistrici. Do biš jo zastoj.

4 18 11

1 ali 2 vajenca

poštenih staršev za mizarsko obrt sprejme takoj

M. Poličar, mizarski mojster
48 2-1 Št. Vid 67 nad Ljubljano.

Eng. Franchetti

v Ljubljani, Sodnijska ulica 2, nasproti kavarne „Evropa“

priporoča svojo elegantno in higijenično urejeno

brivnico

in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov.
Svoji k svojim! 20 52-44

Ustanovljena leta 1868.

Absolutno pred ognjem in tatovi varne

BLAGAJNE

izvrstne kakovosti

prodaja tovarna blagajn M. Adlersflügel

Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.

Založnik rajfajzen. zadrug itd.
21 42-11

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	14	1	52
1 „ „ „ II. „ . . .	1	—	1	32
1 „ „ „ III. „ . . .	—	90	1	20
1 „ telečjega mesa . . .	1	40	1	80
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	1	96	2	—
1 „ „ „ (prekajenega) . . .	1	96	2	—
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	12	1	20
1 „ jagnjetovega mesa . . .	1	60	—	—
1 „ kozličevega mesa . . .	1	80	—	—
Prašiči na klavnici . . .	1	30	1	50
1 kg masla . . .	2	60	2	70
1 „ masla surovega . . .	2	50	2	60
1 „ masti prašičje . . .	2	20	—	—
1 „ slanine (špeha) sveže . . .	1	80	2	—
1 „ slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 „ sala . . .	1	96	—	—
1 „ surov. margarinkega masla . . .	2	10	2	20
1 „ kuhan. margarinkega masla . . .	2	20	2	30
1 jajce . . .	—	5	—	6
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 „ „ posnetega . . .	—	08	—	10
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 „ čajnega surovega masla . . .	3	—	3	20
1 piščanec . . .	1	20	1	30
1 golob . . .	—	45	—	50
1 raca . . .	—	—	—	—
1 gos . . .	5	60	5	80
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	5	90	9	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	44	50	—	—
100 „ „ „ „ 1 . . .	44	—	—	—
100 „ „ „ „ 2 . . .	43	50	—	—
100 „ „ „ „ 3 . . .	42	50	—	—
100 „ „ „ „ 4 . . .	41	50	—	—
100 „ „ „ „ 5 . . .	39	—	—	—
100 „ „ „ „ 6 . . .	35	—	—	—
100 „ „ „ „ 7 . . .	31	—	—	—
100 „ „ „ „ 8 . . .	15	—	—	—
100 „ koruzne moke . . .	19	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . . .	36	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . . .	33	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	30	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	30
1 „ graha . . .	—	36	—	40
1 „ leče . . .	—	36	—	40
1 „ kaše . . .	—	20	—	22
1 „ ričeta . . .	—	20	—	—
100 kg pšenice . . .	28	—	—	—
100 „ rži . . .	18	60	—	—
100 „ ječmena . . .	17	60	—	—
100 „ ovsa . . .	17	80	—	—
100 „ ajde . . .	16	50	—	—
100 „ prosa belega . . .	17	40	—	—
100 „ „ navadnega . . .	—	—	—	—
100 „ koruze . . .	14	80	—	—
100 „ krompirja . . .	5	—	5	20

Lesni trg.
Cena trdemu lesu 9:60—11:50 K
Cena mehkeemu lesu 9 K.
Trg za seno slamo, in steljo.
Na trgu je bilo
— voz sena 7 — 10 —
— „ slame 6 50 9 —
— „ stelje — — — —

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavnica K 3,000.000.

Stritarjeve ulice števil. 2.

Rezervni fond K 300.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Kri! dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. — Polovico stroškov prihranite v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**, to je dr. pl. Trnkóczyja sladni čaj.

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy
v Ljubljani zraven rotovža.

vajenca

sprejme

šlojzij Fabian, čevljarski mojster
v Črnomlju.

44 2 2

Josip Dekleva,

Gorica, ulica Municipio št. 1. 32 10-7

Prva slovenska tvrdka, ki se bavi že nad 25 let s prodajo jamčenih dobrih

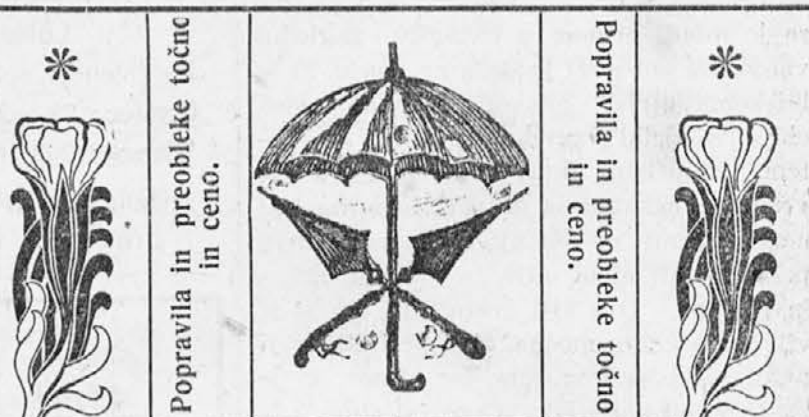
šivalnih strojev,

za vse sloje in po nizkih cenah. V zalogi ima tudi

trpežna dvokolesa:

Premier, Ipog, Regent in Bourir s prostim tekom in gramofone brez trobilnika.

Prodaja tudi šivanke za Singerjev stroj po 70 vin. tucat, plašče za dvokolesa po K 5-50, pnevmatika K 4-50 in više. Izvršuje vse poprave ceno, in bitro. Cenik pošlje na zahtevo.

Popravila in preobleke točno in ceno.

Popravila in preobleke točno in ceno.

Najcenejše solnčnike in dežnike

domačega izdelka priporoča

3 52-11

Josip Vidmar

— v Ljubljani —

Pred Škofijo 19,

Stari trg 4,

Prešernova ulica 4.

Najbolj varno naložen denar

Stanje hranilnih vlog nad 38 milijonov kron.

je v slovenski

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNI HRANILNICE LJUBLJANSKI.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 1/4%, ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Mestna hranilnica izdaja lične domače hranilnike proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo.

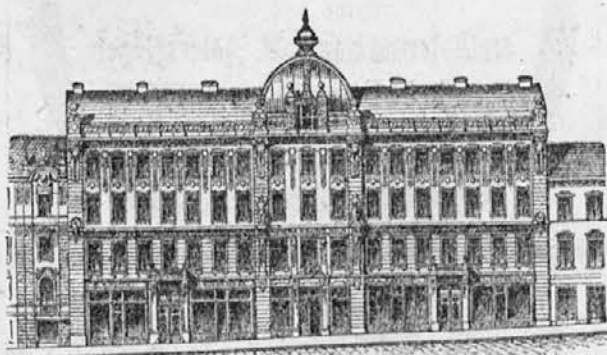
Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači

v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici števil. 3.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 5%, in proti amortizovanju posojila po najmanj 1/4% na leto.

Dolžnik more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako to hoče,

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Vinske sode

nove iz klane in žagane domače in slavonske hrastovine izparjene in ovinjene, porabne takoj za vsako vino prodaja zadruga

Agro-Merkur,
Ljubljana.

Kupujte pri narodni tvrdki domači izdelek.

Umetna gnojila

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit, rudninski superfosfat naročite za pomladansko gnojitev **takoj** pri zadrugi

Agro-Merkur,
Ljubljana.

Moko

otrobe in druge mlinske izdelke izvrstne kakovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur
v Ljubljani.

Vino

kakor ljutomersko, haloško, bizeljsko, dolensko, metliško, vipavsko, goriško, istrijsko, zanesljivo pristno, izborno kapljico dobavlja od 56 l naprej zadruga

Agro-Merkur
v Ljubljani.

10 48-16

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilni račun št. 828.406.

Telefon št. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa

K 81,116.121-11

upravnega premoženja

K 20,775.510-59

Obrestuje hranilne vloge

po **4 $\frac{1}{2}$** %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad

kron 20,000.000.

Posojuje na zemljišča po 5 $\frac{1}{4}$ % z $\frac{1}{2}$ % na amortizacijo ali pa po 5 $\frac{1}{4}$ % brez amortizacije. Na menice pa po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drug načrt glede amortizacije dolga

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

3 52-20

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Razglas.

Izvršuje pooblastilo občnega zbora Ljubljanske kreditne banke z dne 3. marca t. l. sklenil je upravni svet v svoji seji dne 3. maja t. l. zvišati delniško glavnicu od **3 na 5 milijonov K** ter v to svrhu razpisati subskripcijo

IV. izdaje delnic Ljubljanske kreditne banke v znesku K 2.000.000.— nom. to je 5000 delnic à K 400.—

pod sledečimi pogoji:

1.) V prvi vrsti imajo pravico prevzeti nove delnice **lastniki starih delnic** po kurzu **K 420.—** za komad in sicer pripadata na vsake **3 stare 2 novi delnici**.

2.) Ostale delnice ponudijo se **novim subskribentom** in dosedanjim delničarjem, v kolikor podpišejo ti v razmerju starih delnic večje število novih, in sicer po kurzu **K 445.—** za vsako delnico. Razdelitev delnic si pridržuje upravni svet.

3. Kot prvi obrok je plačati takoj pri subskripciji **K 120.—** oziroma **K 145.—** za vsako delnico, ostanek pa, to je **K 300.—** najpozneje **do 30. junija t. l.**; plača pa se lahko takoj tudi celi znesek.

Od plačanih zneskov povrnejo se do 31. decembra 1910 $4\frac{1}{2}\%$ -ne tekoče obresti, ker bodo imele nove delnice kupon za l. 1911.

4.) **Vpisovanje (subskripcija) novih delnic se vrši**

od 15. do 31. maja t. l.

Prijave sprejemajo:

Centrala v Ljubljani in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu;
Živnostenská banka v Pragi in na Dunaju;
Prva hrvatska štedionica v Zagrebu in njene podružnice v Varaždinu, Osjeku,
Veliki Gorici, Sisku, Virovitici, Cerkvenci, na Reki, v Zemunu, Belovaru, Delnicah in
v Kraljevici;

Jadranska banka v Trstu in Opatiji;

Banka i štediona za Primorje na Sušaku in podružnici na Reki in v Bakru.

Lastniki starih delnic morajo predložiti svoje delnice — in sicer samo plašče —, pri navedenih subskripcijskih mestih v svrhu prekolokovanja; tam se sprejemajo tudi vplačila proti posebnim potrdilom.

Pojasnila, kakor tudi potrebne tiskovine daje radevolje Ljubljanska kreditna banka in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Z ozirom na dejstvo, da se obrestujejo delnice Ljubljanske kreditne banke pri dividendi leta 1909 domala s 6%, se te za plodonosno nalaganje denarja prav toplo priporočajo.

Prepričani smo torej, da se bodele našemu vabilu k subskripciji gotovo kar v največjem številu odzvali ter na ta način prispevali tudi Vi k razvitu in razvoju obrti, trgovine, industrije, sploh celokupnega narodnega gospodarstva naše domovine.

45 2 2

Ljubljanska kreditna banka.